

INV. 1824

ANUL AL VI-lea

CALENDARUL

„MINERVEI”

PE ANUL 1904

Cuprinzând o mulțime de articole originale,
* * ilustrațiuni și suplimente artistice. * *

PREȚUL LEI 1,25

BUCURESCI

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ „MINERVA”

SOCIETATE ANONIMĂ

Strada Regală 6, (Hotel Union)

1904

1824

religios oficiat de I. P. S. S. Metropolitul Primat și de Metropolitul Moldovei. Cuvântările le rostesc: d-nii D. A. Sturdza, P. S. Aurelian, M. Pherekyde, Gr. Macri, Al. Nicolaide, General Budișteanu și I. G. Bibicescu. După ținerea discursurilor, defilează școalele, societățile și sindicatele diferite. — M. Sa Regele adresează doamnei Pia I. Brătianu următoarea scrisoare:

Doamna Mea,

Cu gândul și cu sufletul mă asociez la solemnitatea de astăzi, prin care poporul român răsplătește patriotica muncă a ilustrului d-voastră soț, așezînd în mijlocul capitalei un monument mareț spre vecinica amintire.

«Nu poate fi o mîngîiere mai dulce, o întărire sufletească mai mare pentru Domnia Voastră și pentru Mine ca recunoștința ce se arată nemuritorului Ion Brătianu, care și-a închinat întreaga viață la mărirea țării. Această recunoștință cinstește de-o potrivă pe acei cari o simt și pe acela către care se îndreptează.

«Sfătuitor statornic credincios al Tronului, bărbat de stat înțelept, fruntaș printre fruntași, Ion Brătianu a meritat vrednica răsplată ce i-se dă astăzi, iar monumentul ce i-s'a ridicat va spune generațiunilor viitoare cât de însemnată a fost partea ce-a luat la neatîrnarea națională și la întemeierea Regatului. Cît pentru Mine, nu voi uita nici-odată devotamentul cu care a servit Țara și Tronul, mai ales în vremurile de luptă; avîntul său generos, pururea îndreptat spre înălțarea Patriei; concepțiunea sa vie de nevoile poporului, precum și această dulce și simpatică înfățișare care cîștiga inimile și ne desvăluia o bunătate de suflet fără de ură și de invidie.

«Numele său va rămîne în veci nedespărțit de-aceste timpuri glorioase ale renașterii noastre și de faptele răsboinice prin cari s'a îndeplinit, cu ajutorul lui Dumnezeu și cu vitejia armatei, visul secular al Romînilor.»

20 Mai. — La Agram se fac mari demonstrațiuni antimaghiare. Multimea bombardează trupele cu pietre.

27 Mai. — Moartea bărbatului de stat *G. D. Palade*.

George D. Palade s'a născut la 1858 în Birlad. Licențiat al facultății de drept din București, a fost cît-va timp magistrat. A intrat în politică la 1884, fiind ales deputat al colegiului II de Tutova. Fost colaborator la ziarul «Romînul». Profesor de economie politică la școala de științe de Stat. Avocat, ziarist și orator cunoscut. La 1895 a intrat în guvernul liberal, ca ministru al Agriculturii și a prezentat mai multe legi, între cari aceea pentru vînzarea bunurilor Statului la țărani în loturi mici de 5 hectare. A mai fost ministru în diferite cabinete, și a demisionat, ca ministru de interne, la 22 Noembrie 1902 din cauza unei grave maladii, care i-a și repus viața.

26 Mai. — Sfințirea bisericei cu hramul «Sf. Treime» din Si-

naia. M. S. Domnitorul Nostru, ține cuvîntarea pe care o reproducem :

«Peste două veacuri aș trecut de cînd spătarul Mihaii Cantacuzino a ridicat aci, în mijlocul pădurilor nepătrunse, o bisericuță cu chilioară, înconjurată cu ziduri ca loc de reculegere și liman de odihnă și adăpostire pentru trecătorii rătăciți. Sute de ani acest sfînt aședămint a rămas departe de sgomotul lumii, ferit de vijeliile ce sguduise țara. Mai tîrziu, cînd mișcarea comercială între România și Transilvania a început a se desvolta, s'a mîrit schitul și s'a clădit încă o biserică mai încăpătoare, care a atras mîi de credincioși din toată împrejurimea.

«Scumpe și dulci amintiri Ne leagă de această veche biserică, acuma dărîmată, în care am înălțat cu Familia Mea, mai bine de un sfert de veac, rușele Noastre către A-Tot-Puternicul.

«In acest lung șir de ani monastirea Sinaia a fost scaunul Meu domnesc, primind ast-fel o sfințire istorică.

«In acest timp, două ani după răsboiul glorioș pentru neatîrnare, valea Prahovei a fost înzestrată cu calea ferată, care a legat această regiune, odinioară sălbatică, cu țara și streinătatea și s'a ridicat Castelul Peșelului, devenit leagămul Dinastiei romîne. Tot atunci, ca prin farmec, s'a înființat pe poalele monastirei un orășel care 'l încinge cu un brîu minunat.

«As-fel pustia, veșnic cutreerată de tâlharî și făcători de rele, s'a preschîmbat în adevărat raiu al căruî renume trere departe peste hotarele Romîniei.

«In fața acestui avînt neașteptat, Eforia a hotărît să reclădească biserica cea mare pe vechile ei temelii. După o trudă de mai mulți ani, o biserică nouă, bogat împodobită, se înalță astă-zi înaintea ochilor nostri; ea strălucește cu o nouă splendoare, vrednică de desvoltarea și însemnătatea locului și din turnurile sale clopotele răsună departe prin muntă și vîi chemînd iarăși pe credincioși la slujbă.

«Bisericile și monastirile sunt aproape singurele monumente ce ne-au rămas din trecut; ele au ast-fel o însemnătate deosebită pentru istoria Patriei, căci inscripțiunile păstrate pe zidurile lor au fost de multe ori singurâ călăuză a istoricului pentru a determina domnia Hospodarilor, obîrșia neamurilor, cîrmuirea vlădicilor și faptele răsboinice.

«Fie ca această frumoasă biserică astă-zi, tîrnosită, cu hramul Sfintei Treime, de înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Ungro-Vlachiei, Prîmat al Romîniei, în al 38-lea an al domniei Mele, să amintească încă în vremurile cele mai depărtate marea epocă a redeşepturii naționale, a neatîrnurii și a înălțării Romîniei.

«Rog pe Dumnezeu să bine-cuvinteze acest sfînt locaș, ridicat în creeri Carpaților spre cîntea și slava Lui.

«Voii păstra o amintire scumpă de această frumoasă serbare, la care cu o vie plăcere am luat parte și mulțumesc călduros Eforiei de în-

† G. D. Palade

semnatul ei sprijin pentru dezvoltarea și înfrumusețarea Sinaiei de care ne putem mândri astăzi și pe care o privesc ca un adevărat mărgăritar al Regatului României.

29 Mai. — Congresul Ligei pentru unitatea Culturală trimite M. S. Regelui următoarea telegramă:

«Congresul Ligei Culturale, întrunit pentru a XII oară, mă însărcinează să rog pe Majestatea Voastră a primi expresiunea dragostei și devotamentului său nemărginit către Marele Român, Căruia se adresează orî-ce aspirațiune națională.»

PETRE GRĂDIȘTEANU.

La această telegramă de omagiū M. S. Regele a dat următorul răspuns:

«*Domnule Președinte, M. Sa Regele a primit telegrama ce i-ați adresat și a bine-voit a mă însărcina de a Vă transmite odată cu mulțumirile Sale pentru iubirea și devotamentul ce-î arătați, cele măi bune urări ce face pentru propășirea și prosperitatea Ligei Culturale.*»

GENERAL PRIBOIANU.

3 Iunie. — Școala de Agricultură de la Herăstrău serbează aniversarea 50-a de la înființarea sa. M. Sa Regele ține o cuvîntare, în care încredințează pe ascultători de viul Său interes pentru agricultura noastră.

4 Iunie. — Ziarele anunță, că d. *I. Slavicî*, cunoscutul nuvelist și profesor, a fost decorat cu medalia Bene-merenti cl. I pentru merite literare.

20 Iunie-1903. — D. Spiru C. Haret publică în «Voința Națională» o notă asupra populației României, constatînd un coeficient al creșterii anuale de 1.43%. Resultă de aici, că în 49 ani populația țării noastre, în condiții normale, s'ar îndoi la număr.

1 Iulie. — Desvălirea bustului lui Aug. Treb. Laurian, ridicat prin subscripții de un comitet compus din măi mulți profesori din Capitală. — Al patrulea Congres al corpului didactic primar.

12 Iulie. — Ziarele publică o scrisoare a A. Sale Principesei Maria, către d. Ministru de Culte și Instrucțiune. A. Sa arată ministrului dorința de a se înființa o școală de gospodărie în Iași, cu numele «Principesa Maria», școală ce va fi întreținută dintr'un fond creat cu ocazia căsătoriei A. Sale.

16 Iulie. — Sosește în țară delegațiunea regimentului rusesc «Vologda» spre a mulțumi Regelui Carol pentru probele de înaltă bună-voință ce i-a dat cu ocaziunea Centenariului aceluși Regiment.

17 Iulie. — Dejun la Sinaia în onoarea delegațiunei ruse. În toastul Său, M. Sa zice: «*Salut cu o vie plăcere deputațiunea Regimentului meu «Vologda». Indoita legătură ca șef și ca fost comandant superior, care mă unește cu el, îmi este cu atît măi prețioasă, cu cît acest regiment s'a luptat sub ochii mei cu atîta bravură.*»

23 Iulie. — Un incendiu transformă în ruine frumoasa mină-stire Agapia.

28 Iulie. — Intrevederea M. Sale Regelui cu Impăratul Austriei la Ischl.

30 Iulie. — Inmormântarea profesorului Anghel Demetrescu, mort la Karlsbad.

1 August. — Marele ziar francez *Le Temps* publică un articol despre relațiunile ruso-române și constată că în România nu există nici un spirit de ostilitate față de vre-o putere străină.

5 August. — Prințesa Maria a dat naștere unui fiu. Toată țara salută cu bucurie vestea fericită. Reprezentanții guvernului

pleacă la Sinaia pentru a prezenta omagiile auguștilor părinți și a semna actul de naștere. Noului principe i-se dă numele *Nicolae Ferdinand*.

15 August. — Societatea pentru crearea unui fond de teatru în Transilvania își ține adunarea generală la Sebeșul Săsesc. Intre altele hotărăște trimiterea unui bursier în străinătate, care după trei ani, să poată îngheba întâia trupă teatrală românească în Ardeal.

1 Septembrie. — Se simte în Capitală un violent cutremur de pământ.

7 Septembrie. — Moartea Generalului *Eraclie Arion*. La înmormântarea, săvârșită în 9 Sept. d. D. A. Sturdza, ministru de război, rostește panegiricul preamărind virtuțile ostășești ale Generalului.

M. Sa și Prințul moștenitor, în telegramele Lor de condoleanță, laudă meritele răposatului de comandant și de credincios servitor al Tronului.

20 Septembrie. — Sosirea Suveranilor din străinătate.

21—25 Septembrie. — Al doilea Congres al Societății pentru înaintarea și răspîndirea științelor în România. Se deschide expoziția aceleiaș Asociații, la Institutul de Chimie al d-lui Dr. C. I. Istrati.

3 Octombrie. — Botezul *Prințelui Nicolae*. Nașul Prințului e Țarul Rusiei, reprezentat prin principele Dolgoruki. Organul oficios «Voința Națională», vorbind despre această «sărbătoare» scrie: «Pentru familia regală, ca și pentru tot poporul, ziua de astăzi este un prilej de adevărată sărbătoare sufletească.

12 Octombrie. — Desvălirea statuei Davila, în fața facultății de medicină. Vorbesc generali D-r Theodori și D-r Demosthene, Locusteanu și alții, glorificîndu-î faptele filantropice.

† Generalul Eraclie Arion

jurnale și ast-fel am scăpat prilegiul de a mă face și eu cunoscut țării mele. Am rămas în urmă, ca tot-d'auna, întârziat pe calea gloriei și am meritat sentința vechilor Români:

Tarde venientibus ossa!

«Ieată, domnule, în scurt Odisea vieții mele! Sunt obosit, descurajat și m'am convins că nu servesc la nimica alta de cât a face umbră pământului de azi pînă mine... De aceea m'am decis a mă retrage din valurile lumii pe o stîncă solitară unde să nu mă ajungă stropurile lor. Mă duc să mă închid într'un schit din muntele Athos, pentru ca să scap și eu de lume și lumea de mine».

A doua zi Petru Sfiiescu a plecat de la Mircesci, și peste o lună am primit acest un răvaș de la dînsul.

Domnule A.,

«Am sosit la muntele Athos... Schitul de a mă închide în zidurile sale arse se cu două zile înaintea sosirii mele... Iar întârziat!... Plec mine la Ierusalim!...»

V. ALEXANDRI.

Mircesci 12 Ianuarie 1881.

MARELE STAT-MAJOR AL ARMATEI ROMÎNE

Basele Statului major al Armatei în Muntenia sunt puse prin articolul 133 al *Regulamentului Organic*, care zice «că miliția pămîntească se comanduește de Spătarul, ajutîndu-se cu un Ștab (état-major)».

În Moldova, prin articolul 214 al acestui Regulament, se specifică și «că miliția este comanduită de către Hătmanul dimpreună cu un Stat-major».

În 1833, în urma unor modificări aduse în organizarea acestui Principat, componerea *Stabului* se schimbă. În 1837 se hotărî că «Stabul Măriei Sale lui Vodă să se alcătuiască din 4 polcovnici, 4 maiori și căpitani».

Această organizare, pentru ambele Principate, rămîne pînă în 1839. Funcțiunea de Șef de Stat-major se exercita, în tot acest timp, de către un Colonel, care ajută pe Marele Spătar în exercitarea treburilor oștîrei.

În 1859, sub domnia lui Cuza «se înființează un corp de Stat-major general al armatei Principatelor-Unite, dependent în atribuțiunile sale de Ministererele ostășești». În 1868 Statul-major se împarte în Statul-major general și Corpul de Stat-major. În 1882 se înființează Marele Stat-major în 3 Secțiuni.

Marele Stat-major a avut pînă acum următorii șefi: Colonel *Vanov* (—1841); col. *Voinescu* (—1856); col. *Ioan Ghica* (—1858); maior *Samișescu* (—1866); general *Plorescu* (1866); colonel *Slăniceanu* (—1877); colonel *Barozzi* (1877); general *Fălcoianu* (—1895); general *Lahovary* (—1896); general *Barozzi* (1899); general *Poenaru* (—1901). Iar de la 1 Aprilie 1901 este d. general de brigadă *Al. Carcalețeanu*.

MĂNĂSTIREA DIN SINAIA

— SOLEMNITATEA TÎRNOSIREI BISERICEI —

Am publicat la «Cronica anului» cuvîntarea M. Sale Regelui, ținută cu prilejul tîrnosirei bisericii celei nouă de pe lângă mănăstirea din Sinaia. E una dintre cele mai avîntate și mai

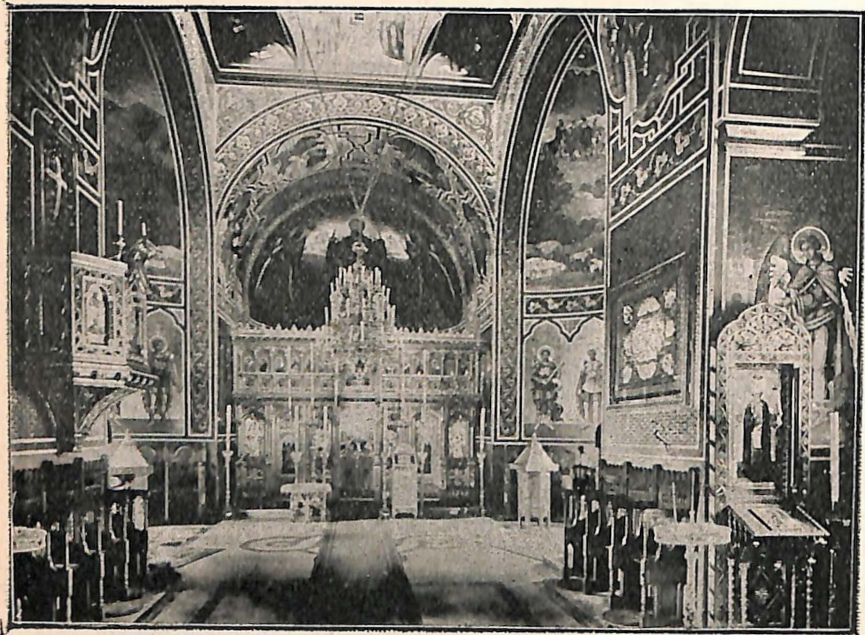

Minăstirea Sinaia

frumoase vorbirî, din cîte a ținut Domnitorul nostru la asemenea ocașii. Din cuvintele Lui vorbește o nemărginită dragoste pentru această frumoasă țară, o profundă venerație față de

trecutul ei și îndeosebî față de acea parte pitorească a munților, unde s'a așezat locașul de vară al Dinastiei, devenit acum leagănul acesteia.

Impodobind paginile Almanacului nostru cu cîte-va ilustrațiuni, represintînd actul solemn al inagurării, reproducem aici și cîte-va amănunte din istoricul acestei mănăstiri.

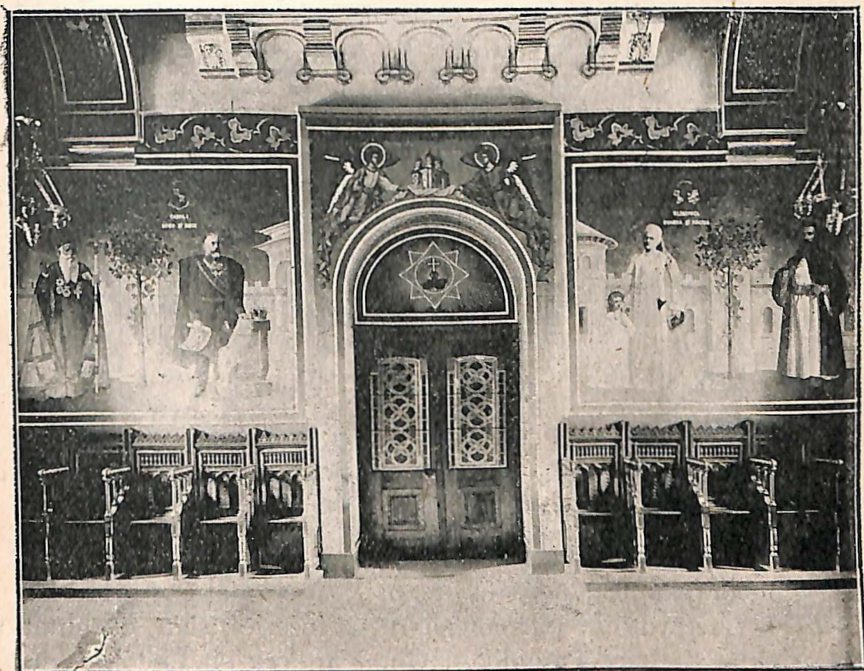

Altarul Mănăstirei Sinaia

Mănăstirea Sinaia a fost construită la 1695 de Mihail Cantacuzino. Fericitul fondator spune în actul de fundațiune : «Zidit-am din temelie această sfîntă Mănăstire, cu hramul : Adormirea Maicii Domnului, la poalele pustiei Bucegilor, ca să fie adăpostire călugărașilor, care viețuesc aici și ca să poată fi ast-fel apărați contra tilharilor de tot soiul, ce se găsesc încuibați prin aceste locuri pustii, jefuind și omorînd pe trecători ; i-am dat numirea *Sinaia*, după asemănarea monăstirei Sinai, din Orient.»

La 1786 Mănăstirea Sinaia fu deteriorată de Turci. Deosebit

de-aceasta a suferit mai multe ocupațiuni militarești, fiind singura stațiune de popas la mijlocul drumului dintre Cîmpina și Brașov. Tot asemenea fu ocupată și de armatele rușești la 1848, în drumul acestora spre pacificarea Ungariei. Ast-fel 200 de anî a servit de adevărat adăpost pentru dușman și prieten și locul era într'adevăr indicat spre o dezvoltare mai mare a comunicațiunei.

Păretele intrării Minăstirei Sinaia

Prin 1870—71, Măria Sa Carol I, venind pentru întâia oară în localitate, fu încîntat de frumusețea regiunei și de-atunci continuă în fie-care an a petrece verile, împreună cu Doamna și cu întreaga curte, aici, ocupînd 11 anî chiliale din arhondaricul Monastirei.

La 1874 fu pusă temelia pentru un castel domnesc, care se termină la 1882. În jurul castelului s'au ridicat grabnic șirul de vile și de case boerești și în ciți-va anî s'a încheiat

orașul Sinaia, răsărit par-că din pământ cu iuțala și farmecul unui oraș din poveste. Vilele aceste alătura de castel, sunt ca nește străjeri vigilenți în jurul unui stăpîn iubit.

Asupra minunatului Castel și aceuia ce-l stăpînește, Alexandri a scris următoarea poezie :

*Castel-Peleș, minune feerică, privită
Cu drag și cu mișare de falnicii Carpați,
Menire are 'naltă, în sînu-î tăinuîtă,
Ca ploaea roditoare în nori întunecați.*

*Gândiri mărețe zboară prin casele-Ți Regale !
Le simte al meu suflet, le vede ca prin vis,
Precum sub chip de stele mărunte, ideale,
Zăresc în nopțe sorii cerescului abis.*

*Să Te ajute Domnul să scrii pe-a Țării carte
Lungi pagini glorioase ca 'n timpii legendari.
Din cuib de munte, Sire, sbor vulturii departe.
Din cuibul Tău în lume sbură-vor fapte mari !*

Castel-Peleș. Oct. 1883

Eforia spitalelor civile, a cărei proprietate e însemnata parte a munților Sinaii, văzînd starea de ruină, în care se găsea biserica cea veche, a hotărît reclădirea ei și la 1898 a și început munca, fiind foarte mult încurajații de M. Sa Regele. Lucrările de înfrumusețare în interior s'aun executat de Arhitectii Ioan Pompilian, Gh. Mandrea și Leconte du Nouy ; pictura în stil bizantin de către d. Ange Exner și de pictorul Nicolae Dimitriu din Iași. Catapiteasma este făcută de atelierele școalei de meserii din București ear pavagiul de marmoră a fost lucrat de Oscar Spaethe, cunoscutul sculptor bucureștian.

Ast-fel noua biserică s'a putut restaura în deplină podoabă, păstrînd amintirea trecutului și adăugînd o parte nouă, a cărei frumusețe și valoare artistică nu face rușine împrejurimilor mărețe.

Vechea mănăstire are forma și stilul fondărei. Ea consistă din o bisericuță mică, paraclis și chiliile călugărilor și e încunjurată de-un zid, ca o citadelă. Călugării continuă aceeași viață cucernică de paznici și propagatori ai cuvîntului lui D-zeu. Ei stau sub conducerea unui archimandrit, o figură

Festivitatea tîrnosirei Mînăstirei Sinaia

venerabilă a înaltului nostru cler, asupra căreia dăm aici cîte-va amănunte biografice :

Fiu de preot, născut în județul Ilfov, comuna Căciulați, la 21 Maiu 1855, părintele *Nifon Popescu*, starețul mînăstirei Sinaia s'a călugărit la 1877 în monastirea Căldărușani. A servit cît va timp ca diacon în Mitropolia de București sub Mitropolitul Calinic. La anul 1879 Iulie 1 s'a retras la Mînăstirea Sinaia în calitate de diacon, ear la 1883 a fost hirotonit Preot și confesor, fiind ales mai tîrziu și stareț al acestei sfinte Monastiri prin soborul călugărilor.

La Septembrie același an a fost onorat cu rangul de Arhimandrit de către Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat Iosif Gheorghian. De 10 ani ocupă și postul onorific de Exarc (inspector) al Monastirilor din Eparhia Mitropoliei Ungro-Vlahiei.

De trei ani continue la Sinaia în timpul verei lecțiunile de studiul religios cu Principele Carol și Elisabeta.

Arhimandritul Nifon este preotul care a botezat pe auguștii copii ai casei princiare, afară de principesa Maria, care este botezată la Coburg de preotul bisericeii rusești.

Arhimandritul Nifon Popescu

Prea Cuviosia sa se ocupă între altele cu meteorologia, dirigind gratuit de 15 ani stațiunea meteorologică Sinaia înființată în Monastire; este și președinte al societății Carpatine Sinaia, pentru construirea de drumuri și pavilioane de adăpost pe munți.

În ultimii ani a făcut succesiv mai multe voiajuri în străinătate mai ales în Orient; ast-fel a vizitat Austria și o parte din Germania, Franța, Italia, Grecia, Epirul, Arabia, Palestina și Siria iar anul trecut a vizitat Rusia cu care ocaziune a tipărit importanta carte «Călătorie în Rusia». De asemenea a tipărit voiajul său la locurile sfinte, cum și istoricul Monastirei Sinaia (1695-1895).

Are o neînfrînată pasiune pentru antichități și lucruri vechi; a înființat în Monastirea Sinaia o bibliotecă destul de bogată azi, cum și un muzău religios conținând mulțime de icoane vechi, stofe, monede antice și alte obiecte de o mare valoare artistică, care azi se vizitează regulat și regulamentat de către publicul doritor.

În cei din urmă cinci ani a depus o sârguință mare pentru a vedea isprăvite lucrările de restaurare a bisericeii Monastirei Sinaia.

* * *

SENTINȚE

Sunt prea puțini acei oameni, a căror inimă să nu îmbătrânească înaintea corpurilor lor.

Un tiran intră în poezie, dar poezia nu intră în inima tiranului nicădată.

Istoria este turnul, din care profeții văd viitorul neamului.